

SAMEN, LEEFBAAR & GEZOND

Werkconferentie PNM

Cuijk, 26 september 2013
Prof. dr. M.J.M. Kardol

Ouderen in het Land van Cuijk

1. De ontwikkeling van de levensverwachting (overzicht van 0 tot 100 jaar)

2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

4. Zorgontwikkeling en zorgomslag

5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

6. Wonen en huisvesting

7. Woonomgeving en openbare ruimte

Ouderdom, waar hebben we het over

ad.1. De ontwikkeling van de levensverwachting

Huidige leeftijd	Levensverwachting Vrouw	Levensverwachting Man
0	103,59	99,98
5	103	99,24
10	102,19	98,32
15	101,36	97,38
20	100,54	96,50
25	99,71	95,65
30	98,86	94,78
35	98,02	93,90
40	97,21	93,06
45	96,45	92,29

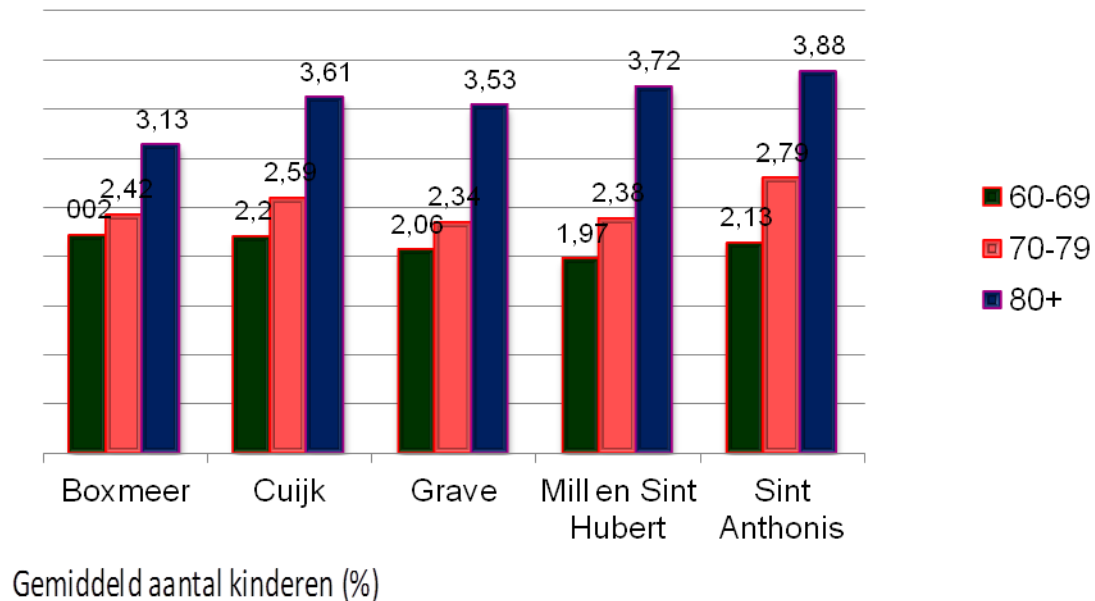
Huidige leeftijd	Levensverwachting Vrouw	Levensverwachting Man
50	95,75	91,61
55	95,10	91,05
60	94,51	90,59
65	94,02	90,28
70	93,70	90,29
75	93,68	90,70
80	94,06	91,61
85	95,11	93,28
90	97,23	95,89
95	100,37	99,36

Bron: Duits Bureau voor Statistiek

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

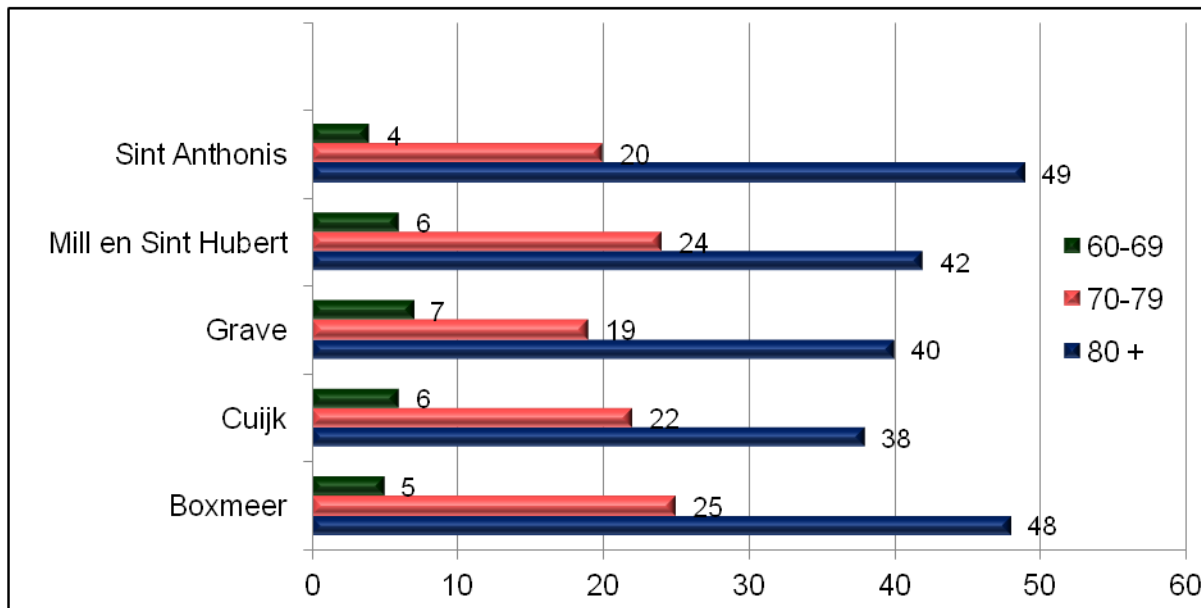
Inkomen (€)	Leeftijd (%)	
	60-69	80+
0-1500	21-65	19-36
1500-2500	37-53	24-44
2500 en meer	20-39	15-41

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

Weduwe/weduwnaar

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

Hoofdberoep

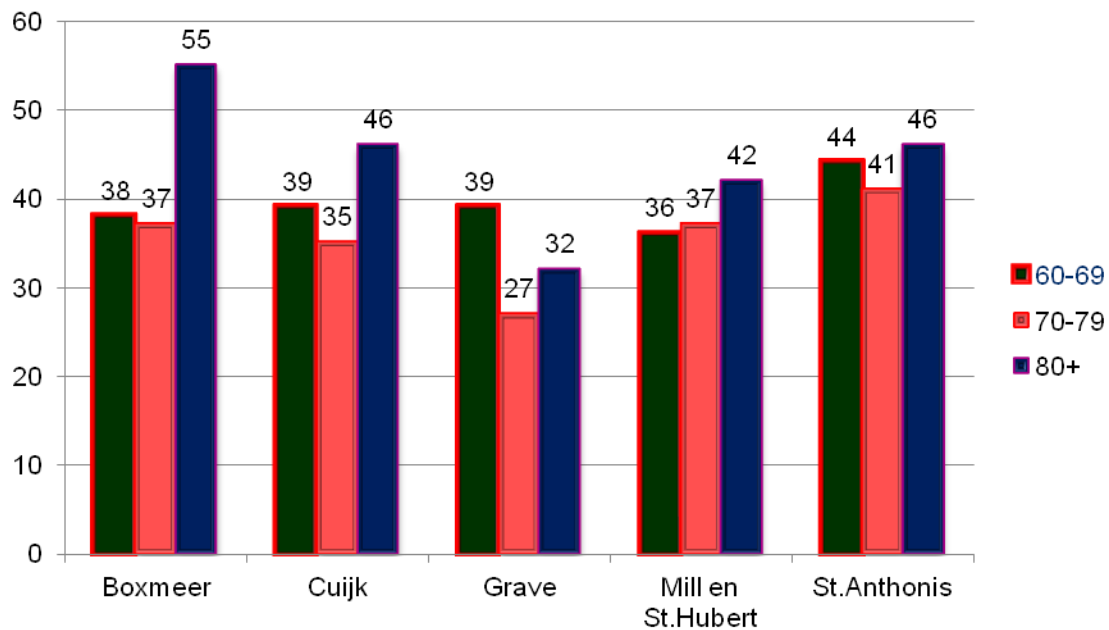
Leeftijd	60-69	80+
Huisvrouw/huisman	20%	55%
Landbouwer	2%	16%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

Gemakkelijk en zeer gemakkelijk kunnen rondkomen

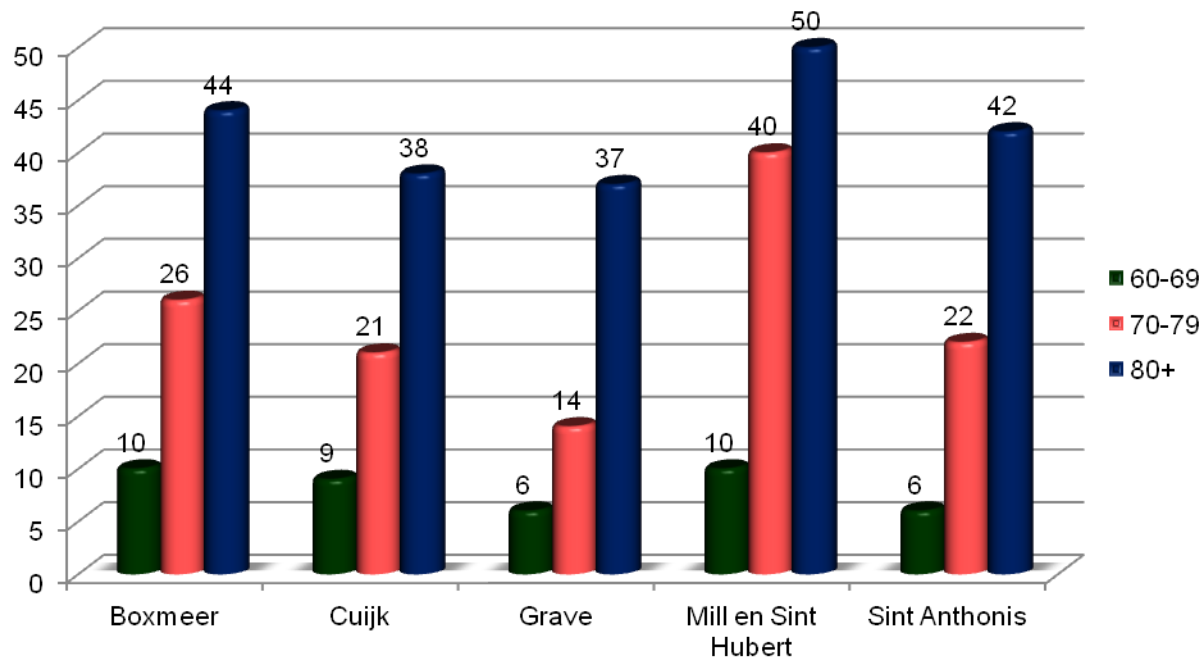

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 2. Persoonskenmerken van ouderen van het Land van Cuijk

Lager onderwijs als 'eindonderwijs'

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

1. Lichamelijke gesteldheid: aandoeningen

Hart en vaatziekten

- 2011 ruim 20.000 vrouwen overleden (29% van de sterfte)
ruim 18.000 mannen overleden (28% van de sterfte)

Kanker

- in 2010:
  - 40% van alle nieuwe patiënten was tussen 60-75 jaar;
  - 30% van alle nieuwe patiënten was ouder dan 75 jaar

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

1. Lichamelijke gesteldheid: aandoeningen

- beroerte (infarct en bloeding): belangrijkste doodsoorzaak bij vrouwen (Jaarlijks 41.000 gevallen (=3 op de 1000))
- * COPD (chronisch obstructief longlijden) 4^e doodsoorzaak in de wereld. Nederland: 320.000 mensen (In 80% van de gevallen gevolg van jarenlang roken).

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

1. Lichamelijke gesteldheid: aandoeningen

- * Osteoporose: brozere botten: vanaf 40e levensjaar 0.5% botverlies per jaar: Mannen totaalverlies 20-30%; vrouwen 40-50%
- Artrose: verlies van gewrichtskraakbeen: 197.000 mannen en 353.000 vrouwen in Nederland (= 24 op 1000 mannen en 43 op 1000 vrouwen).

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

2. Psychische gesteldheid

- 12% van de ouderen in Nederland heeft depressieve klachten, in het Land van Cuijk 5%
- 2013: 250.000 mensen met dementie
- 2050: 500.000 mensen met dementie

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

2. Psychische gesteldheid

- Tussen het 65^e en 90^e levensjaar verdubbelt de kans op dementie elke 5 jaar:

1.5%	tussen 65 en 69;	12%	tussen 80-84
3%	tussen 70-74;	24%	tussen 85-89
6%	tussen 75 en 79	48%	tussen 90-94

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

3. Sociale gesteldheid

- 75% kan op anderen terugvallen
- 75% ervaart gezelligheid om zich heen
- 80% voelt zich verbonden met anderen
- 80% voelt zich niet door anderen in de steek gelaten

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

3. Sociale gesteldheid

- In Nederland wordt 1 op de 20 ouderen mishandeld (5%)
- In het Land van Cuijk loopt het percentage uiteen van 2% (60-69 jaar) tot 8% (80+)

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

3. Sociale gesteldheid

- Sociale eenzaamheid

Een gebrekkige integratie in die sociale netwerken die een gevoel van verbondenheid met anderen zou kunnen opleveren.

- Land van Cuijk: van 9% tot 15%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

3. Sociale gesteldheid

- Sociale eenzaamheid
- Een gebrekkig aan intimiteit met hechte vrienden.
- Land van Cuijk: van 12% tot 21%

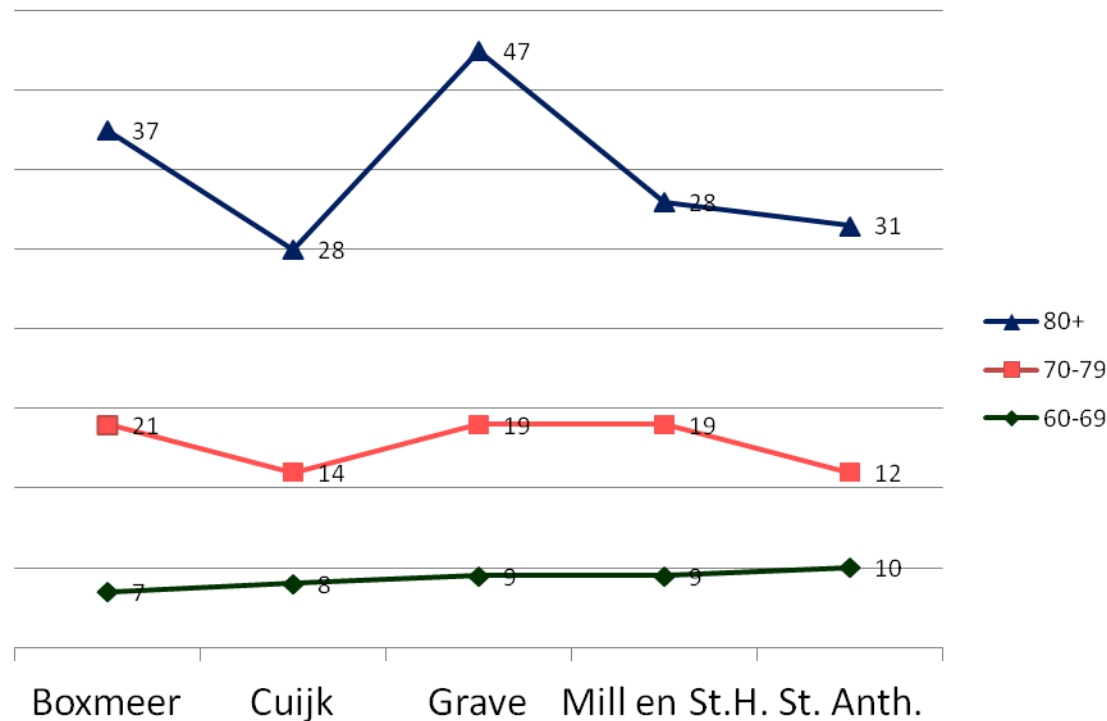

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.3. Gezondheid en gezondheidsproblemen

Sociale gesteldheid

Beperking sociale contacten door gezondheidsproblemen (per leeftijdscategorie %)

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 4. Zorgontwikkeling en zorgomslag

	Beperkingen	Hulp	Beperkingen	Hulp
	70-79 jaar (%)		80+ (%)	
Mobiliteit	18-25	4-16	34-45	14-42
ADL	7-14	2-12	21-27	8-32
Huishoudelijk werk	12-25	10-22	29-43	23-89

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 4. Zorgontwikkeling en zorgomslag

- van 1 op 1 ondersteuning naar consultfunctie, instructie en faciliteren
- buurtgebonden aanpak
- voorzieningenniveau diensten

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

1. Burgerparticipatie: mantelzorg, vrijwilligerswerk
2. Sociale netwerken: familiecontacten/buurtcontacten, deelname aan activiteiten, digitale contacten

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

Burgerparticipatie: maatschappelijk actief zijn: 2 x zoveel kans op overlijden bij geen tot nauwelijks maatschappelijke activiteiten

- Mantelzorg:
  - 60-69 jaar: van 32% tot 42%
  - 70-79 jaar: van 30% tot 40%
  - 80 + : van 17% tot 37%

- Opvang (klein)kinderen:
  - 60-69 jaar: van 47% tot 53%
  - 70-79 jaar: van 41% tot 50%
  - 80+ : van 7% tot 49%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

Burgerparticipatie

- Vrijwilligerswerk nu:

60-69 jaar:	van 32% tot 43%
70-79 jaar:	van 31% tot 42%
80 + :	van 25% tot 56%

- Vrijwilligerswerk misschien:

60-69 jaar:	van 31% tot 42%
70-79 jaar:	van 20% tot 26%
80+ :	van 5% tot 33%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

Burgerparticipatie

▪ Vrijwilligerswerk wie niet?

- laagopgeleiden
- laag inkomen
- geen flexibele uittrede

▪ Vrijwilligerswerk wanneer wel?

- kort cyclisch
- in de buurt
- waardering

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

Sociale netwerken

Hoogfrequente persoonlijke contacten:

- (aangetrouwde) kinderen: van 60% tot 81%
- (achter)kleinkinderen: van 30% tot 56%
- vrienden/kennissen: van 30% tot 61%
- buren/buurtgenoten: van 40% tot 65%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 5. Burgerparticipatie en sociale netwerken

Sociale netwerken

- Verenigingsleven: behoud, afstoten en aantrekken

Behoud: politiek, bibliotheek, milieu/natuurvereniging, muziek

Afstoten: hobbyclub

Aantrekken: religieuze activiteiten, wandelen, fietsen, lezen

- Seniorenvereniging: Lidmaatschap: van 22% tot 64%.

- Digitale contacten:

60-69 jaar:	46% tot 75%
70-79 jaar:	38% tot 50%
80+ :	18% tot 62%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 6. Wonen en huisvesting

Woonachtig in het Land van Cuijk: van 41 jaar tot 52.5 jaar

Leeftijd woningen: gemiddeld 45 jaar

Leeftijd woningen van 80+: gemiddeld 51 jaar

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 6. Wonen en huisvesting

Beoordeling wonen in de buurt

60-69 jaar: erg prettig en prettig wonen in de gemeente: van 84% - 98%

70-79 jaar: erg prettig wonen in de gemeente: van 24% - 44 %

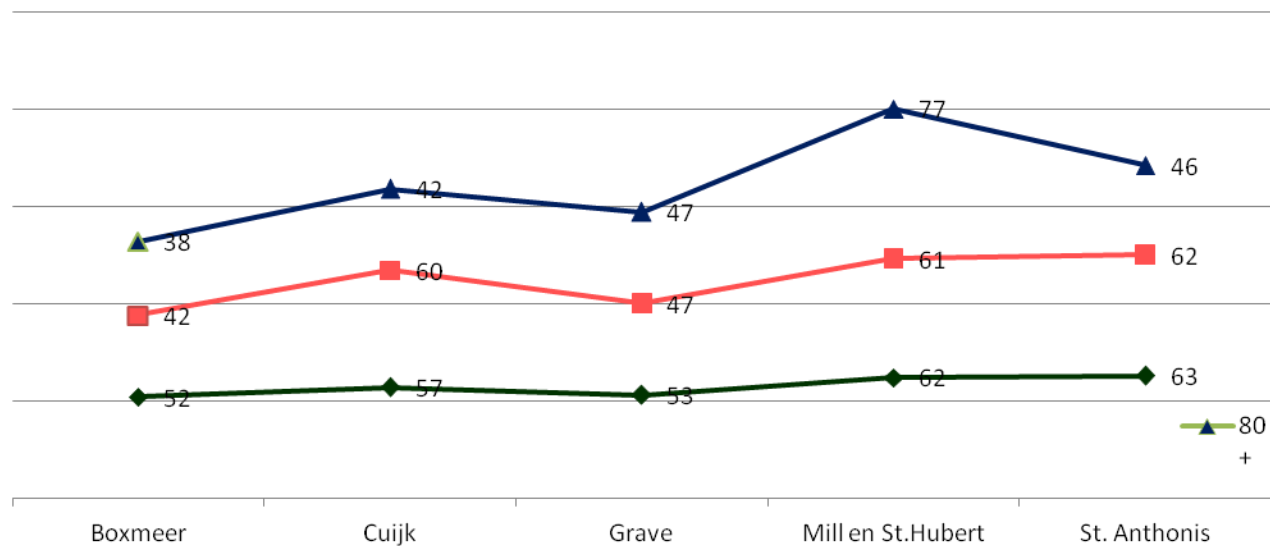
80+ jaar: niet prettig/onprettig wonen in de gemeente: van 0% - 5%

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 6. Wonen en huisvesting

Betrokkenheid bij de buurt: (zeer) betrokken (per leeftijdscategorie %)

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 6. Wonen en huisvesting

Woning aanpassen of verhuizen?

Groep 70 – 79 jaar: aandachtsgroep

Ouderen in het Land van Cuijk

7. Woonomgeving en openbare ruimte

1. Beleving van veiligheid; herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van de woonomgeving

2. Kwaliteit van de openbare ruimte

3. Voorzieningenniveau

4. Omslag lokale overheid

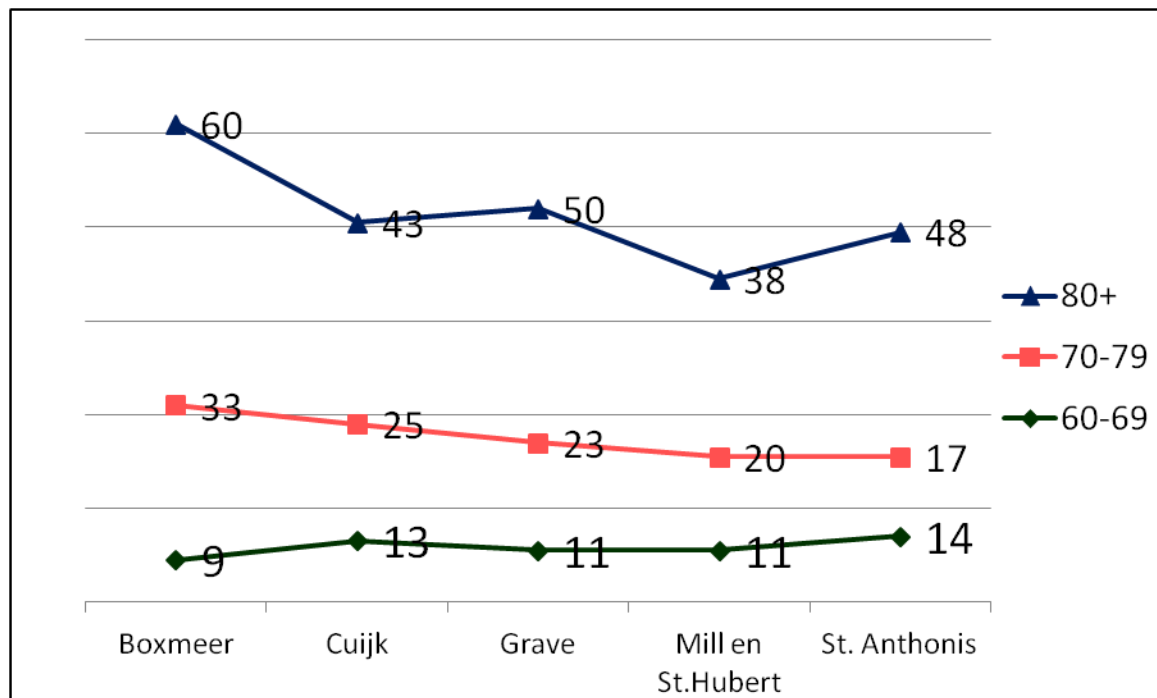

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 1. Beleving van de veiligheid; herkenbaarheid en aantrekkelijkheid

's avonds op straat komen: laag frequent (max. 1 x p.m.) (%)

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad.2. Kwaliteit van de openbare ruimte

- Lawaaihinder: van 8% tot 29%
- Te druk verkeer: van 14% tot 29%
- Verloedering/vervuiling: van 0% tot 19%
- Obstakels in de omgeving: van 7% tot 26%
- Te weinig voorzieningen: van 17% tot 37%

Kwaliteit van de openbare ruimte

Ad. 2. Kwaliteit van de openbare ruimte

Dementie vriendelijk?

- Kleurengebruik
- Identiteit omgeving
- Voetpaden
- Veel verschillende uithangborden

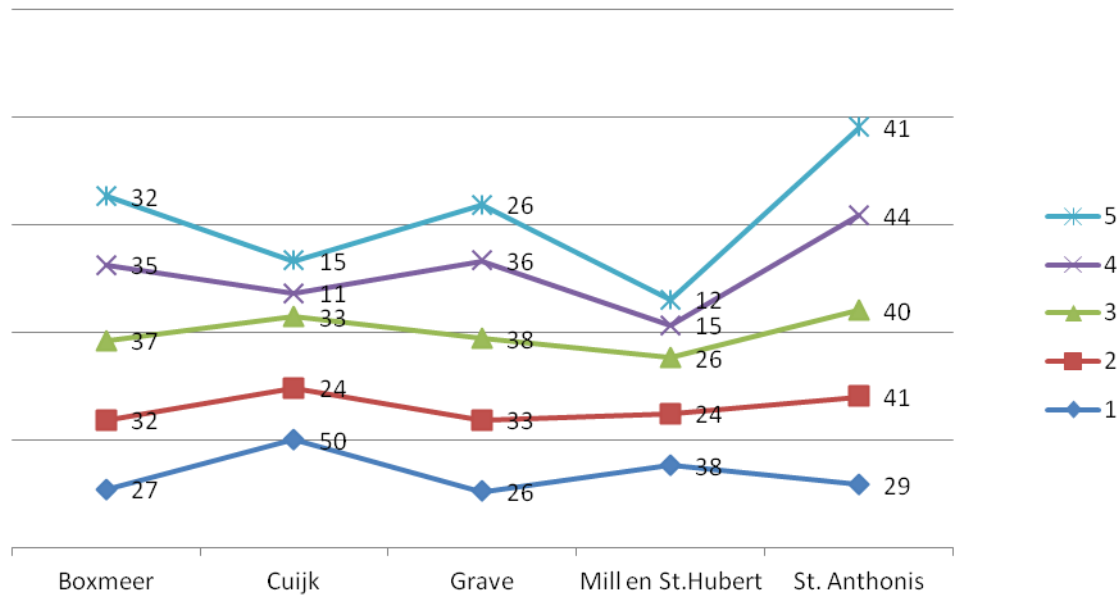

Ouderen in het Land van Cuijk

Ad. 3. Voorzieningenniveau

Tekort aan voorzieningen

- 1= openbare toiletten
- 2= rustbanken
- 3= openbaar vervoer
- 4= straatverlichting
- 5= veilige overstekplaatsen

Ouderen in het Land van Cuijk

ad. 4. Omslag lokale overheid

Structuurvisie en woningprogramma: visie op

- seniorenhuisvesting;
- openbaar vervoer;
- infrastructuur voor digitaal verkeer;
- buurtgebonden budgettering;
- outputfinanciering sociaal-culturele instellingen of welzijnsorganisaties m.b.t. deelname bepaalde groepen senioren en faciliteren.

Dank voor uw aandacht